

Mađarski izbori najvažniji u EU-u u zadnjih pet godina

Kategorija: VIJESTIAžurirano: Nedjelja, 05 Travanj 2026 08:17
Objavljeno: Nedjelja, 05 Travanj 2026 08:17

Mađari iduće nedjelje izlaze na izbore koje Politico opisuje kao najvažnije u EU-u u posljednjih pet godina, a Deutsche Welle kao referendum o tome hoće li zemlja skrenuti prema punom autoritarizmu i Rusiji ili se vratiti liberalnoj demokraciji i EU.

Viktor Orban, premijer koji je od vlastite države napravio referentni model neliberalne demokracije, nakon 16 godina vladavine suočava se s prijetnjom kakvu nije osjetio od povratka na vlast 2010. - i to ne od klasične oporbe, nego od bivšeg člana svog sustava Petera Magyara.

Njegovu Tiszu prema dvama neovisnim istraživanjima podržava 56 posto birača, a Fideszu pripada 37 posto.

Ankete su, međutim, kao i država, duboko podijeljene. Politički analitičar Gabor Torok još je u siječnju upozorio da su razlike između istraživanja koja donose provladine organizacije i neovisni instituti „neobjašnjive bilo kojom istraživačkom metodom“.

Tako provladin Institut Nezopont projicira da bi Fidesz mogao zadržati većinu osvajanjem 66 od 106 izbornih jedinica, dok neovisna agencija Median oprorbi daje 20 postotnih bodova prednosti.

Magyarova taktika

Magyar je privukao birače razočarane gospodarskom stagnacijom, krizom troškova života i korupcijom.

Njegova baza ujedinjuje bivše oporbene glasače i bivše pristaše Fidesza, a on svjesno izbjegava jasne stavove i rasprave o osjetljivim pitanjima poput migracija i prava LGBTQ+ zajednice.

Ekonomska situacija ide mu u prilog: mađarsko gospodarstvo palo je za 0,8 posto u 2023., a u 2024. i 2025. raslo je prosječno samo 0,5 posto, sporije od prosjeka EU-a, uz proračunski deficit od oko 5 posto što znatno premašuje cilj EU-a od 3 posto.

Magyar je izbore predstavio kao referendum o položaju Mađarske u NATO-u i EU-u. „Naše mjesto je u Europi - uvijek je bilo i uvijek će biti“, kazao je.

Orban se oslanja na provjerenu strategiju, tvrdeći da „čuva Mađarsku kao otok mira u nemirnom svijetu“, a Magyara naziva „marionetom Bruxellesa i Zelenskog“. No analitičari upozoravaju da ta strategija gubi uvjerljivost jer birači sve više primjećuju da gospodarski napredak više koristi Orbanovim elitama nego njima.

Geopolitička podrška objema stranama jasno je raspoređena.

Na CPAC konferenciji u Budimpešti 21. ožujka Orbana su podržali argentinski predsjednik Javier Milei, supredsjednica AfD-a Alice Weidel, čelnik austrijske krajnje desnice Herbert Kickl i predsjednik španjolskog Voxa Santiago Abascal, a američki predsjednik Donald Trump mu je u videoporuci dao „punu i totalnu podršku“.

Mađarski izbori najvažniji u EU-u u zadnjih pet godina

Kategorija: VIJESTIAžurirano: Nedjelja, 05 Travanj 2026 08:17

Objavljeno: Nedjelja, 05 Travanj 2026 08:17

Državni tajnik Rubio posjetio je Budimpeštu u veljači, a pet dana uoči izbora stiže i potpredsjednik JD Vance.

Magyar, pak, uživa potporu institucija EU-a, a Euronews procjenjuje da više od tri četvrtine zastupnika u Europskom parlamentu nastupa u njegovu korist.

„Ovi su izbori apsolutna prekretnica“, izjavio je Andrey Kovatchev iz Europske pučke stranke. „Skupina u potpunosti podupire Tiszu“, rekao je za Euronews.

Predsjednica grupe Renew Europe Valerie Hayer ocijenila je nadolazeće izbore kao „odlučujući trenutak i priliku za povratak slobodnoj, pluralističkoj demokraciji“.

Prekrajanje izbornih jedinica

Uz Tiszu i Fidesz, treći igrač koji može odlučiti rezultate jest krajnje desna stranka Naša domovina. Jedina je uz dvije vodeće s realnim izgledima za prelazak praga od 5 posto, a na europskim izborima 2024. osvojila je 6,7 posto glasova.

Njezin čelnik Laszlo Toroczkai formalno je isključio koalicijsku suradnju s obje strane, no analitičari sugeriraju da bi stranka mogla prešutno podržati manjinsku Fideszovu vladu.

Carnegie Endowment iz Washingtona upozorava na sustavne izmjene izbornih pravila otkako je Tiszi porasla popularnost. Ukinuto je ograničenje troškova kampanje, a preoblikovano je više od trećine izbornih jedinica, nerazmjerno pogodivši oporbena uporišta.

Modeli pokazuju da bi Tisza mogla trebati oko 55 posto glasova za običnu parlamentarnu većinu, dok bi Fidesz potencijalno mogao osvojiti dvotrećinsku već s 45 posto glasova.

Međusobne optužbe o krađi izbora sastavni su dio kampanje, uz ozbiljne optužbe o stranom uplitanju i financiranju.

Mađarski portal VSquare izvijestio je o raspoređivanju ruskih vojnih obavještajnih časnika, Financial Times o kremaljskoj operaciji na društvenim mrežama, a Washington Post citirao je izvore EU-a koji optužuju mađarskog ministra vanjskih poslova za suradnju s ruskom obavještajnom službom.

Orban je sve te optužbe odbacio uz dodatak kako oporbu “financira pola Europe koja želi pad Mađarske”.

Najveći zaokret od pada komunizma

Reuters zaključuje da su ovi izbori daleko više od unutarnjopolitičkog obračuna, jer Mađarska zahvaljujući zahtjevima za jednoglasnost u EU-u ima nerazmjern utjecaj obzirom na svoju veličinu.

Istovremeno, analitičari upozoravaju da Magyareva vlada ne bi značila potpuni raskid s Orbanovim smjerom - Tisza se protivi ubrzanoj integraciji Ukrajine u EU, a njezin planirani rok

Mađarski izbori najvažniji u EU-u u zadnjih pet godina

Kategorija: VIJESTIAžurirano: Nedjelja, 05 Travanj 2026 08:17

Objavljeno: Nedjelja, 05 Travanj 2026 08:17

za smanjenje ovisnosti o ruskom plinu je 2035., daleko iza cilja EU-a postavljenog za 2027.

Ako Orban izgubi, bit će to najveći politički zaokret u Mađarskoj od pada komunizma. Ako, pak, pobjedi unatoč zaostajanja u anketama, pitanje demokratskog legitimiteta mađarskih izbora postat će središnja tema u Bruxellesu još dugo nakon zatvaranja biračkih mjesta. (Hina)

